Ч. 96 (12.752). Львів, неділя 3. травня 1931. Оплачено готівкою [illegible] Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За піднесення сільського господарства.

На маргінесі Загальних Зборів Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар“.

Львів, 1. травня 1931.

„Сільський Господар“ відбув учора свої річні Загальні Збори в атмосфері, яка відбігала далеко від того, що діялося на Зборах цього Товариства минулими роками. Вчора зібрані делегати радили спокійно і, можна сказати, навіть дружньо над тим, як вести дальше працю в Т-ві, як розбудовувати й підносити сільське господарство нашого народу на вищий рівень. Може цей наскрізь діловий підхід до справи буде зворотом у дотеперішній праці заслуженого Т-ва і причиниться до її оживлення та скріплення згідно з тими побажаннями, які висказувано на Заг. Зборах.

Дотеперішня праця „Сільського Господаря“, не зважаючи на незвичайно важкі умовини нинішнього нашого життя, на повну відсутність якоїнебудь допомоги від уряду, на нечувану господарську крізу — є всеж таки настільки видатна, що треба про неї сказати хоч кілька слів. Та передтим спинімся на хвилину на тих ненормальних умовинах, в яких доводилося „Сільському Господареві“ вести свою роботу в минулому звітовому році.

Як відомо, наша кооперативна організація, головнож ділянка загального закупу і збуту, в мин. році сильно підупала, підірвана загальною господарською скрутою. Це відбилося, ясна річ, також на діяльности „Сільського Господаря“, якому українська коопер. організація не могла дати належної матеріяльної піддержки. З тої причини впливи з цього джерела були для Т-ва „Сільський Господар“ мінімальні і не могли дійти до висоти, преліміновоної в бюджеті. З цим вяжеться зменшення числа агрономів по повітах, яких удержувала наша кооперація, отже не диво, що через те прийшло й до ослаблення праці Т-ва. Останні місяці звітового року принесли з собою дві важні події, які відбилися теж відемно на діяльности „С. Г.“ Першою з них була пацифікація, яка припинила всяку роботу Т-ва і його філій та кружків у краю впродовж цілої осени, яка є звичайно найбільше видатною і найлекше притягає селянина до праці над хліборобським освідомленням. Пацифікаційні події перервали цілковито звязок централі з краєм, перестали впливати вкладки, не впливала передплата на орган Т-ва, не можна було розпродувати книжок на господарські теми, бож ні делегати централі, ні повітові агрономи не мали зовсім змоги виїздити на села. Позатим деякі філії „С. Г.“, а також їх урядовці та агрономи потерпіли менше чи більше поважно. Потерпіла врештою і сама централя в часі відомого зриву бомби під її домом в ночі з 2. на 3. жовтня м. р. Друга подія — це були вибори до сойму і сенату, які, з природи річи, відтягнули частину громадських діячів від праці на господарській ділянці, через що понизився теж інтенсивність організації „С. Г.“ на місцях. Отсе треба мати на увазі, коли розглядатимемо діяльність „С. Г.“ в мин. році.

У звітовому 1930 році було у нас 1.122 кружків та 81 філій „Сільського Господаря“. Число кружків від попередніх Заг. Зборів зросло на 210, число філій зменшилося на одну (яку розвязано). Наслідком сільсько-господарської крізи зредукували Повітові Союзи Кооператив більшість удержуваних ними агрономів, бо з загального числа 36 агрономів залишилося на повітах всього 12. Що таке дрібне число не могло обслужити наш край і відповісти хоч у десятій частині його великим господарським потребам, це ясне. Не диво, що — зваживши все сказане попередньо — багато філій та кружків Т-ва не розвивалося як слід, не маючи відповідних людей до праці, ні змоги вести ту працю. Колиж усе таки завдяки заходам централі і деяким енергійним одиницям на провінції Т-во перевело в мин. році ту велику й ріжнородну роботу, яку представив Загальним Зборам референт інж. Холевчук, то це заслуга всіх тих людей праці, що не зражувалися перепонами й невдачами і несли господарську освіту в українські народні маси серед найбільших труднощів. Ця праця, ведена в тісному порозумінні і при помочі інших наших центральних економічно-господарських установ, зокрема при допомозі Центросоюзу і Маслосоюзу, вже тепер видає свої овочі, а в найближчому майбутньому видасть певно обильні плоди.

На вчорашніх Зборах принято після дискусії плян праці та проект бюджету Т-ва „Сільський Господар“ на 1931-ий рік згідно з тезами референта інж. Е. Храпливого. В тому пляні передбачено все те, що слід Т-ву робити, аби, не зменшуючи ні темпа ні загальної видатности своєї праці, перетревати крізу з якнайменшими матеріяльними витратами, з можливо найменшим недобором. Сподіємося, що в тих досвідних руках, які ведуть тепер Т-во, воно не тільки щасливо перетреває важку крізу, але й поведе дальше успішну працю над піднесенням варстату праці українського селянства — основи нашого народу.

„Рідна Школа“ в ювилейному році.

III. Комітети чи Кружки „Рідної Школи“?

Вже статут „Рідної Школи“ накладає на цю установу великі завдання. Ще більші вимоги ставлять до неї наші життеві умовини. Такі великі, що треба добре розгалуженого, енергійного й живого апарату, щоб ті завдання бодай у частині виконати. На це й творила „Рідна Школа“ свої Кружки зразу по наших містах. Не всі вони — що правда — стоять на висоті своїх завдань; навіть не всі оправдують своє істнування. А тимчасом аґенди Товариства розростаються до тої міри, що сьогодні треба вже Кружків „Рідної Школи“ в кожній місцевості, де живуть українці.

Всупереч живим прикладам та всупереч інструк[illegible] Головної Управи, опертим на поміченні [illegible] вих фактів, — витрачується ще багато часу й енергії на безплодні дискусії про те, чи творити Кружки „Рідної Школи“ на селі. При цьому кажеться про потребу нових організацій: то комітетів, то делеґатів з поодиноких осіб, то радиться оперти „Рідну Школу“ на істнуючі організації, створені для виконування зовсім інших, хоч може і подібних завдань. Замісць зробити спробу з оснуванням Кружків і подбати про їх життездатність, — висуваються аргументи, буцім-то народня маса неосвідомлена, то знову, що Кружки будуть виключно на себе й для себе працювати, що сільські Кружки істнують тільки на папері, або — що „інші товариства на селі мають ті самі завдання, що „Рідна Школа“, ба — висувають і такий аргумент як той, що в нас товариств забагато.

Згідно з дотеперішніми поміченнями мусимо ствердити, що багато сільських Кружків „Рідної Школи“ працює в доручених їм напрямках так інтензивно, що деякі з них могли би послужити прикладом для неодного повітового Кружка та іншого товариства. Вони вели виховну організацію й допомогову діяльність. Яку велику й важну ролю відіграли сільські Кружки в боротьбі за свою українську школу з державних засобів, скільки жертв принесли вони при переводженні т. зв. шкільного плебісциту, скільки шкільних відносин поправилося завдяки заходам деяких Кружків, цього не знають хіба ті, які не цікавляться тим, що діється довкола них, які засліплені виключно в своїх думках. Очевидно, — сільські Кружки виявляють тим більшу діяльність, чим більше опікується ними повітовий Кружок, або, коли трапиться на місці бодай одна одинока людина, яка вдумається в справу й по наміченому пляні береться до діла.

Лякатися безділля будучого Кружка чи неосвідомлености маси — нема потреби. Безділля Кружків „Рідної Школи“ — на щастя не є правилом. Якщо воно виявляється, його треба обернути в активність, а неосвідомлену масу треба освідомити. В Кружку буде багато нагоди до цього. „Рідна Школа“ мусить мати на місці свою правну організацію, хоча би тільки наразі зложену з малої скількости прихильників.

Коли місцевий Кружок „Рідної Школи“ навіть спершу через мале число прихильників не зможе виконувати статутову діяльність, то всеж, коли він стане на місці виховною централею і буде стежити за всіми шкільно-виховними справами в громаді, — то Кружок здобуде собі повагу в селі й симпатії та згодом стане цінним звеном у наших змаганнях до переміни шкільних відносин у краю. Ті Кружки стануть органами для береження чистоти національного виховання — в громаді й поза нею.

Чужих, хоч би як прихильних організацій, не можна надуживати, бо вони обтяжені своїми статутовими справами, які мусіли би занедбувати. Зрештою, чужа організація робить комусь „з ласки“, а своя — виконує наложену працю з обовязку. Справа виховання української молоді, то справа будучности нації. Тому не можна виховних справ робити причіпкою до інших, хоч би я кнайважних установ. Бо при надмірі праці для інших, хоча би зближених цілей, справа виховання булаб ведена силою конечности тільки побіжно, доривочно. Тимчасом шкільно-виховне питання мусить зосереджуватись в одних руках, мусить мати один напрямок, бо одна є мета українського народу. Ці справи мусить вести установа, яка на тому полі під ріжними умовами працювала 50 років та в цій справі має досвід і передуману ідеольогію.

Наставляти окремих делеґатів по місцевостях уважаємо недоцільним, бо не тільки особи зміняються, але може змінитися і їхнє відношення до „Р. Ш.“ При переміні поглядів на справу в осіб з проводу Кружка, можна собі ще якось порадити. Зрештою не завсіди тішаться на місці довірям ті одиниці, до яких може мо глаб мати довіря Головна Управа „Рідної Школи“.

Рішуче не на місці, непотрібно, ба навіть з боку громадського виховання шкідливо творити ти якінебудь нестатутові комітети „Рідної Школи“, наражені завсіди на закриття тоді, коли є змога творити правильні, статутові організації. Комітетами бажали би послугуватися люди, що не мають охоти підчинятися громадській контролі, якій мусять підчинитися у статутовій організації, такій, як Кружок. Якщо є з кого створити „комітет“, то вистане й на статутове товариство. У нас нема забагато товариств; може тільки в деяких з них роботи замало. З розвитком нашого життя наросте потреба ще більшого числа товариств. Це зовсім природно.

Творення рідно-шкільних організацій по

селах у виді Кружків „Рідної Школи", це справа конечна й пильна. Чим швидше їх зорганізується, чим живіше зацікавляться ними інтелігентні селяни, робітники, священики, вчителі та міська інтелігенція, тим швидше вони оправдають своє істнування.

Дехто радить творити наперед курси для неграмотних, вивчити тих безграмотіїв азбуки, а вони з вдячности і з переконання оснують і вдержать Кружок „Рідної Школи". Поминувши те, що завданням „Рідної Школи" є піклуватися школою, недорослою дітворою та вчительством, поминувши те, що „Рідна Школа" мусіла би спершу мати свою власну організацію в громаді, щоби мати право орґанізувати в ній курси для неграмотних, то вижидання такої вдячности булоб марнуванням часу. На це не можемо собі дозволити, тимбільше, коли бачимо, що навіть неграмотні люди дорожать „Рідною Школою", цінять її і піддержують своїми датками. Та це зовсім не значить, щоби „Рідна Школа" не займалася ширенням грамоти серед дорослих. Навпаки, „Рідна Школа" має вже в цій ділянці поважні успіхи.

Закріпім память 50-літнього ювилею „Рідної Школи" тим, що покриємо українську землю організаціями від неї залежними: Кружками „Рідної Школи".

Лев Ясінчук.

День 10. травня — день матери.

Третій оце раз приступає українське громадянство до святкування Свята Матери, свята народнього і родинного. Ідея Свята Матери, що знайшла зрозуміння у всьому культурному світі, принялася і в нас.

Свято Матери вводить в нас у життя і старається його поширити організоване жіноцтво. Є це доказом, що наше свідоме жіноцтво не загубило розуміння ваги материнства на широких життєвих шляхах, які отворила йому рівноправність. Воно вважає материнство своїм найглибшим і найсутєвішим покликанням. Уважає його джерелом сили Нації і одною з наймогутніших основ її розвитку.

Усі відчуваємо в глибині серця, яке велике значіння має для родини і для народу свідома своїх завдань мати. А проте, не скрізь і не завжди засвідчуємо це зрозуміння в родинному і громадянському житті. Тому хай Свято Матери пригадає нам ще завжди як слід недоцінювану, часто занедбувану та забуту Матір.

Українська Мати — Мати-Страдальниця.

Довгі століття віддавала Вона найвищу жертву життя своїх дітей другій Матери — Батьківщині, жертву часто надаремну. Останній народній зрив, який коштував стільки сліз живих ще сьогодні Матерей — відновив цю традицію, яка житиме серед нас аж поки цей посів крови і матерніх сліз не видасть бажаних плодів.

День 10. травня присвятім Українській Матері. Звеличаймо її святочними обходами, якими дамо вислів пошани і любови для Неї.

Вшануймо її тихими святами в родинному колі, які поставлять її на належному місці і огорнуть належною їй любовю.

Нехай цей день обєднає нас у вдячності за минуле й у сподіванні радісного Завтра.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ „СОЮЗУ УКРАЇНОК":
Мілена Рудницька, Надія Макарушка.

ЗА „ПРОСВІТУ":
М. Галущинський. В. Мудрий.

ЗА „РІДНУ ШКОЛУ":
І. Кокоруда. М. Коновалець.

ЗА „УКРАЇНСЬКУ ЗАХОРОНКУ":
О. Гординська, С. Филиповичева.

ЗА „Т-ВО ОХОРОНИ ДІТЕЙ І ОПІКИ НАД МОЛОДДЮ":
М. Каратницький. Р. Мармаш.

З голосів української преси.

„СВОБОДА" ПРО МОРАЛЬНУ ВАГУ СКАРГ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

У тижневику „Свобода" (ч. 16), органі Українського Національно-Демократичного Обєднання, що появляється від двох тижнів у збільшеному обємі (вдвоє більшому ніж досі) находимо на першій сторінці статтю п. н. „Чого можуть українці сподіватися від Союзу Народів". Автором статті є теперішний головний редактор „Свободи" і б. посол Володимир Целевич, що дуже добре визнається в справах Ліґи Націй і тому варто познайомити наших читачів з його поглядами, висловленими ним особливо в тому уступі статті, який присвячений моральному значінню скарг, вношених до Союзу Народів. Мова, очевидно, про скарги національних меншостей.

У статті дослівно читаємо:

„Скарги до Союзу Народів можуть мати велике моральне значіння для тих, які вносять їх, коли виявиться, що вони є слушними. В світі є великою силою світова опінія, себто те, що про когось думають у світі інші люди. Світової опінії бояться не лише одиниці, але й великі та могучі держави. Держави стараються, щоби про них світова опінія добре говорила, бо тоді й легше можна дістати позичку і взагалі така держава має більше значіння в світі.

„Союз Народів має великий вплив на світову опінію. Коли якась покривджена меншина вносить слушні і правдиві скарги до Союзу Народів, то хоч Союз Народів їй звичайно безпосередньо небагато поможе, то така меншина — такий нарід здобуває собі прихильність світової опінії, і це скорше чи пізніше, може мати для нього велитенське значіння. Знов-же коли виявиться, що пануючий нарід з меншиною поступає протизаконно або в нелюдський спосіб кривдить її, то він наражується на те, що світова опінія осуджує його, а це скорше чи пізніше може мати для нього дуже шкідливі наслідки. Всі знаємо, як дуже помогла полякам при віднові своєї держави добра опінія про них у світі. Всі в світі знали про те, скільки прийшлося їм витерпіти від Росії і Прус, і тому не лишень співчували, але й помагали їх визвольним змаганням.

З ПРИВОДУ ПОБУТУ ПОСЛА СРСР ОВСЄЄНКА У ЛЬВОВІ.

„Мета" з датою 3. травня ц. р. у передовій статті п. н. „Відвідини більшовицького достойника" пише м. ін. таке:

„В минулому тижні завитав до Львова рідкий гість: посол Союзу Радянських Республік з Варшави „товариш" Антонов-Овсєєнко. Офіціально називається що він поїхав на „люстрацію львівського консуляту". Зберігаючи офіціяльний характер своєї поїздки, він склав візити місцевим представникам польської влади, а зате не приняв одної делеґації, через яку міг наразитися на закид нельояльности. Але „люстрація", візити і т. д. це лише параван, за яким крилася зовсім інша правдива ціль: безпосередньо на місці, особисто, перевірити стан польсько-українських взаємин та зокрема поголоски про польсько-українські розмови.

„Бо „товариш" Овсєєнко не обмежився до розмов з офіціяльними особами з совітського консуляту та польського воєвідства. Знаємо, що через свого атташе він старався навязати звязок з деякими такими польськими діячами, яких імена саме називано серед згаданих поголосок і що серед одної такої довгої розмови з людиною, яка навіть стоїть від офіціяльного світу осторонь, його атташе вічно повертав до української теми. Знаємо теж про заходи стрінутися з українськими діячами якраз не-більшовицького табору (ці останні не представляють для Комінтерну ніякої вартости!), напевне не на те, щоби говорити з ними про люстрацію совітського консуляту. „Куртуазійні" відвідини в Науковому Т-ві ім. Шевченка, „Рідній Школі" і Центробанку та бенкет у консуляті „для членів Української Академії Наук і інших учених", як казав комунікат, були безумовно також лише новими диверсійними маневрами російської дипльоматії на галицькому українському ґрунті.

„Річ у тому, що відомі (зрештою невдалі) розмови на варшавському ґрунті й поголоски про такі розмови на ґрунті львівському, страшенне занепокоїли цілий більшовицький світ..."

Подавши кілька доказів на це зацікавлення „Мета" зазначує:

„Цей страх має свої поважні основи. Єноторійно відомою річю, що 1) закордонна політика III. Інтернаціоналу каже українців виґравати проти поляків, а поляків проти українців і 2) його внутрішня політика каже відвертати увагу власного населення від усіх буденних розпучливих справ страшаком закордонної „інтервенції" і спеціяльно препарованими пропаґандистичними комедіями, в роді масових демонстрацій з обовязковим паленням портретів і ляльок та проголошуванням бомбастичних гасел. Від непамятних часів російська імперіялістична політика мала за одну з головних своїх точок: „поділ впливів" з Польщею на українській етноґрафічній території. Останнім міжнароднім виразом тої політики був чейже рисьский мир, в якому — мимоходом кажучи — російська делеґація отверто пропонувала відступлення Польщі ще 3—4-ох українських повітів Волині і Поділля за інші уступки.

„Недавнє скасування КПЗУ і передача української території в Польщі в обсяг „діяльности" Комуністичної Партії Польщі, яка згори застерігається, що Галичина і Волинь „задля успіху комуністичної революції в Польщі" мусять і надалі, на випадок такої революції, залишитися при Польщі, — це теж один із причинків до імперіялістично-кольоніяльної політики „поділу впливів". З другого боку від початку панування більшовиків на Україні найбільшою журбою усіх тамошніх аґіт-відділів є малювання страхіть, переживаних українцями поза межами УСРР і пропаґанда „визволення братів-галичан". В той самий час безпощадно нищиться усякі прояви українського національного життя і руху у власній державі, а спеціяльно унешкідливлюється „братів-галичан".

Ліквідація кооператив на Волині.

Масове зачинювання крамниць адміністраційною дорогою.

Вже нераз подавала преса, що кооперативний рух на Волині зустрічає всілякі перешкоди. Реєстрація кооператив незаконно утруднена. Не дозволяється на курси, необхідні для вишколення склепарів і книговодів. В останнім часі, на Рівенщині є перешкоди відбувати законні річні збори.

Але все це ніщо в порівнанні з тим, що робиться в Дубенськім повіті. Ціла низка кооператив одержала від п. старости Канського офіційне домагання, яке починається так:

„Na podstawie art. 131. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowem z dnia 7. VI. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468) oraz protokółu komisyjnych oględzin lokalu sklepu towarów mieszanych, wzywam do zlikwidowania sklepu w terminie do dnia . . . ."

Як мотиви до ліквідації крамниць подається те, що нема підлоги, що полиці неґибльовані, в подвірі нема смітника чи виливної ями і т. д. Ніхто, очевидно, не хоче протиставитися санітарним приписам. Але тут не говориться про виконання їх, не дається попередження й речинця, а відразу наказується *ліквідувати склепи*. І то саме ті склепи, з яких декотрі істнують вже по 2—3 роки.

Є ще гірші випадки. В с. Носовиці Старій поліція без усякого попередження з боку староства запечатала крамницю кооперативи „Госп. Спілка", а в ньому мясні продукти, які зіпсуються.Колиж представник кооперативи тогож дня зголосився до староства і просив вказати йому причини запечатання крамниці, відповіди не одержав. Кооператива „Власна Поміч" у с. Демидівці визнала протокол комісії за тенденційний, запротестувала проти нього й відмовилася його підписати.

Від дня датування наказу староства звичайно дається на ліквідацію крамниці два тижні, але фактично — значно менше, бо повідомлення одержується на кілька днів пізніше. Цікаво й те, що жидівські склепи по селах з санітарного боку виглядають ще гірше, але ніхто їх не рухає.

Маємо відомости, що наказ ліквідувати крамниці одержали кооперативи в 12 селах: Носовиці Старі, Зади, Пирятин, Ільпибоки, Рудка, Свищів, Підлужжа, Птиччя, Демидівка, Хорупань, Судобичі й Надчиці. В яких ще селах ліквідуються кооперативи, покищо відомостей нема. Деякі крамниці мають бути зліквідовані до 5. травня.

Такий спосіб ліквідації українських кооператив на Волині вимагає спішної і рішучої інтервенції у належних чинників. Ліквідація повинна бути стримана.

Кооператор.

Вибух арсеналу.

Із Ріо е Джанейро прийшли вісти, що в арсеналі в Нідерсі вилетіло в повітря 2.000 тон пороху. Пошарпані тіла вбитих розкинуло в проміні 1 км. Вбитих більше ніж сто, та їх годі розпізнати.

Б. посол Іван Ліщинський перед волинським судом.

Засуджений на 2 роки тюрми.

Перед Окружним Судом в Рівнім на Волині, судили через 2 дні себто дня 28. і 29. квітня ц. р. б. посла і берестейського вязня *Івана Ліщинського* за його промову, виголошену 13. квітня м. р. в Сіянцях, здолбунівського повіту, на передвиборчому вічу.

В понеділок 27. квітня ц. р. перевезено І. Ліщинського під поліційною охороною (комісар поліції, поліц. аґент і постерунковий) з тюрми Бриґідок у Львові до тюрми в Рівнім.

У вівторок 28. ц. м. почалася перед Окружним Судом з деяким опізненням друга — по львівській — велика карна розправа. В склад трибуналу входили: віцепрезидент суду Ґрохольський як предсідник та судді Кашевський і Тополінський. Прокуратуру заступав підпрокуратор В. Стецький. Предсідник трибуналу і прокуратор відомі вже українській публиці з попередніх політичних процесів, а передовсім з процесу б. посла і берестейського вязня Ол. Вислоцького (засудженого в березні ц. р. за посольську промову рівнож на 2 роки).

На лаві оборонців засіли: посол д-р Володимир *Загайкевич*, адвокат в Перемишлі, посол д-р Степан *Біляк*, адвокат в Городку Яг. і мец. Микола *Вагринівський*, адвокат в Рівнім.

По отворенню розправи подав б. посол Іван Ліщинський, який весь час зізнавав в українській мові, свої ґенералія. Уроджений в Підмихайлю, пов. Калуського, літ 48, жонатий, 3 дітей, постійно замешкалий у Львові, вул. Мурарська ч. 6.

Судді-вотант Кашевський відчитує акт обвинувачення. Прокуратура закидає Іванові Ліщинському, що дня 13. квітня 1930 р. виголосив підбурюючу промову на передвиборчім, нелеґально скликанім вічу перед гром. урядом в Сіянцях, здолбунівського повіту, в котрій то промові виказуванням згогадно відемних сторін державного устрою в польській державі, впоював в умах учасників віча готовість до замахів на основний устрій і цілість Польської Річипосполитої а це виголошуючи м. ін. слова: „Польський уряд пє кров українців, здирає з них великі податки, а в заміну за те не дає нічого... Зле є, що нами правлять поляки. Треба стреміти до цього, щоби українці мали все своє власне: і школи і уряди, та щоби ними не правили чужі дурні старости, які видають дурні зарядження. По урядах нема українців, а є лише поляки. Вами розпоряджається усяка дрінь... О вже польське щеня боїться, бо бреше, мов свиня... Польський уряд терроризує українців. Українців гнобить надмірними податками, з яких гроші уживаються виключно в користь поляків а не місцевого українського люду, бо на Волині навіть моста не направлять. Українцям нічого із цього, що будується порт в Ґдині, чи залізниці та фабрики для мазурів. Поляки умисно так зробили, щоби не випускати жита за границю, щоби було дешевше і тому український селянин бідує, бо не може продати жита. От бачите, що ніхто не є вдоволений з Польщі. Українці повинні подбати, щоби їхні діти мали кращу долю та кращу будучність" — А вказуючи рукою в напрямі Совітської Росії, додав: „Бажаю вам, щоби коли приїду до вас вдруге, було у вас те, що там є". А дальше, що допустився непошанування власти, виголошуючи слова: „Польський уряд окрадає українців, всі міністри злодії, влада польська умисно ломить на Волині обовязуючі права та допускається найгірших зловживань та лайдацтв". За виголошення цих слів обвинуватила рівенська прокуратура І. Ліщинського за проступки з арт. 129. ч. І., т. 1. і 2. к. к. та з арт. 154. ч. II. к. к.

На запит, чи почувається до вини, відповів б. посол І. Ліщинський довшою промовою, в якій представив, що закинених йому висловів не ужив, а є вони просто видумкою якогось то Яроша, ґмінного рахмістра зі Сіянець, який не хотів ніяк допустити до відбуття віча і безперервно перешкаджав обвинуваченому в виголошенні промови. І. Ліщинський заявляє, що говорив лише на господарські теми — та представляв діяльність укр. послів в польськім соймі. Згадував, що всякі лихварі пють кров нашого селянина — та що він може оборонитися перед тим працею на господарській та освітній діяльности. Згадував також, що більшість бюджетових видатків йде на інвестиції західних земель Польщі, а дуже мало призначується державного гроша на землі, заселені українцями. Отже це була дозволена критика, а не обида уряду чи урядових осіб.

В доказовім поступованні переслухано в першу чергу прокураторських свідків. Свідок *Ян Ярош*, рахмістр ґміни Сіянці, римо-католик, зізнав, що хоча кількакратно виходив з віча до телефону, щоби прикликати поліцію з сусіднього села, чув всі слова, обняті актом обвинувачення та найбільше розповідав про те, як то б. посол відважився його образити такими словами, як „дрінь" і „польське щеня". Ярош — як казав — так цим ображений, що ціле життя не забуде Ліщинському цієї зневаги.

Ярош був одинокий свідок, що потвердив акт обвинувачення.

Свідок *Матвій Максимчук*, православний, канцеліст ґмінний, чув лише, що посол Л. говорив, що польський уряд гнобить українців і тому „українці мусять створити власний уряд".

Свідок *Константи Ксьонжек*, управитель школи в Сіянцях, поляк, зізнає, що промову уважає за підбурюючу і ворожу, змісту точно не памятає, але з неї виходило, що бесідник домагався, „щоби українці мали в Польщі свободу".

Свідок *Марцелі Герман*, постерунковий пол., прийшов вже під кінець віча і чув, як посол нарікав, що поліція „теоризує" українців — та бачив, як посол Л. показуючи на схід, сказав, що „застану вас так, як є тепер на сході".

Свід *Теофіль Кафар*, постерунковий пол., зізнав подібно як попередній свідок.

Свідок *Арсеній Євтущук*, православний селянин зі Сіянець, який дещо відмінно зізнавав в слідстві, зізнав на розправі, що промова Л. була спокійна, не була підбурююча, хоч посол говорив про кривди з ділянки шкільництва і надмірні податки.

Свідок *Семен Шарай*, урядник ґміни Сіянці, зізнав, що і йому не хотів посол вилеґітимуватися, кажучи, що „всякій сволочи документів не показую", що польська влада українцям нічого не дає, що Польща „ґнембі мнейшосцьовом людносць і не дає ей пшивілеюф".

Свідок *Наталія Прохорова*, православна, назвала промову посла „іронічною критикою" уряду. Посол Л. питав людей, хто є в Польщі вдоволений і казав тим, хто є вдоволений, піднести руку. Одначе ніхто руки не підніс. Свідок жадала, щоби посол казав піднести руку тим, хто не є вдоволений з Польщі, але посол свідка не послухав.

Цікаві були зізнання знавця політичних справ, *Степана Васілевського*, начальника відділу політичного при воєвідстві в Луцьку. Признав він, що УНДО не є ані комуністична, ані комунізуюча партія, але де ходить про шкодження Польщі — там УНДО йде разом з комуністами. Цього знавця покликав був прокуратор на ствердження, що була льоґічна підстава до руху рукою посла Л. в сторону Совітів, хоча посол Л. є ундівцем.

Оборонці ставили знавцеві цілий рад питань, які розбили тези прокуратора про спілку УНДО з комуністами.

Свідки оборони *Іван Ворощук* с. Омеляна, і *Ярема Бродовський* с. Петра, оба з Колесниці, рівенського повіту та свідок *о. Михайло Гележбатовський*, православний парох зі Сіянець — заперечили зміст акту обвинувачення. Зізнання тих з свідків, свідомих українців, зложені в українській мові, зробили дуже гарне враження.

Двох дальших свідків оборони, *Карпюк* і *Жук*, селяни зі Сіянець, заявили, що на вічу не були. Кажуть що вони так зізнали під чужим впливом.

По причині пізної пори відложили розправу до середи 29. квітня ц. р. Цього дня виголосив промову прокуратор *Стецький*, який про сам акт обвинувачення говорив мало, а переважно говорив про те, що посол Л. зломав посольську присягу та нарушив польську конституцію.

Опісля виголосили промови оборонці пос. д-р *В. Загайкевич* і пос. д-р *Ст. Біляк*. Оба бесідники в знаменитих своїх промовах виказали суперечність зізнань свідків, агл. те, що їх зізнання не потвердили акту обвинувачення — а з окрема, що в промові посла Л. нема знамен так тяжких проступків, як з арт. 129. і 154. к. к., яких допускається той, хто намовляє до бунту, або до повалення державного устрою. З окрема обор. д-р Біляк піддав критиці промову прокуратора відносно його конституційних виводів, та виказав, що посол Л. домагався лише того, що передбачує арт. 109. і 110. обовязуючої конституції.

Після промов оборонців пішов трибунал на нараду, після якої проголосив *присуд, засуджуючий б. посла Івана Ліщинського* за перест. з арт. 129. ч. І. у. 1. і з арт. 154. ч. II. к. к. *на лучну кару тяжкої вязниці через 2 роки.*

Так строгий присуд зробив на всіх співчуваючих пригноблююче враження.

Оборона зголосила апеляцію, а заразом просила випустити І. Ліщинського на волю за кавцією, одначе трибунал це внесення відкинув.

Вкінці слід замітити, що на розправу прийшло багато селян зі Сіянець і інших сіл Рівенщини — одначе судова прислуга — видко по чиїмусь приказу — на салю їх не допустила.

Б. посла Ліщинського задержали в рівенській тюрмі.

З життя української еміграції в ЧСР.

Заг. Збори Т-ва св. Володимира Вел.

В дні 20. квітня ц. р. в каварні „Опера" у Празі відбулися річні Загальні Збори „Товариства св. Володимира Великого Князя України-Руси".

Товариство св. Володимира Великого є організацією культурно-освітньою і гуманітарною, що має своїм завданням обєднувати українських громадян-емігрантів, які походять з українських земель, незалежно від їх національности й віросповідання, шляхом культурного їх зближення, ширення між ними духа племінної терпимости, засад християнської етики й моралі та любови до спільної батьківщини України.

По вислуханні звітів голови уступаючої Управи п. Володимира Леонтовича та ревіз. комісії Загальні Збори обрали нову Управу в такому складі: голова — Володимир Леонтович, члени — генерал М. Омелянович-Павленко (старший), д-р Гр. Деркач, інж. М. Росиневич і М. Стефанович. До ревізійної комісії обрано: проф. Д. Дорошенка, проф. І. Мірчука й інж. М. Грабину.

——o——

Свято 1. травня.

Вбиті та ранені.

У **Львові** робітниче свято пройшло майже незамітно. Рано трамваї не курсували. В год. 10. відбулися збори на пл. Госевського, при участи ок. 3000 людей з ППС, УСДП, Бунду й Поале Сіону. Від УСДП промовляв ред. Квасниця. Після промов і ухвалення резолюцій маніфестанти пішли головними вулицями перед Вел. Театр. Тут виголосив промову ред. Скаляк. Весь час комуністи старалися розкидати свої летючки. Одного такого комуніста поліцай арештував. Інші комуністи хотіли його відбити, та він візвав поміч. Комуністи намагалися відбути віче на вул. Домагалічів і на Гетьманських Валах біля памятника Собеського. Поліція їх розігнала. На Гетьманських Валах комуністи лишили транспарент у 3 мовах і багато летючок. Тут поліція арештувала 6 комуністів: Кошельницького студ. політехніки, С. Хоршецького студента політехніки, Айхмана студ. політехніки, Шпандорфера, Паздзьора, робітника і Айзенштайна.

У **Варшаві** трамваї не курсували, більші фабрики були нечинні. Поліція дістала шоломи, газові маски, гумові палиці. Приготовили й сикавки, щоби евент. розганяти демонстрантів. Біля фабрики Лільполя зібралося ок. 500 членів ППС. Тут прийшло й ок. сто комуністів і почалася бійка. Впало кількадесять револьверових стрілів. Ранили поліцая, який інтервеніював. Його відвезли до шпиталю. Крім того був ранений ще один поліцай, одна 18-літня дівчина та два демонстранти. На Кармелітській вул. поліція розганяла демонстрантів шаблями. Підчас стріляниня вбили одну перекупку.

У **Любартові** прийшло до кровавої сутички між демонстрантами та поліцією. Місц. влада заборонила орг. „Самопоміч Хлопська" уладити збори. Всеж таки на ринку зібралося до 500 комуністів і стали формувати похід. 12 поліцаів взивала демонстрантів, щоби розійшлися. Впали рев. стріли. Були ранені 2 поліцаї. Двох поліцаів юрба роззброїла. Поліція дала крісову сальву до юрби. Демонстранти розбіглися, а **на місці лишилися два вбиті та два ранені.**

В інших містах у Польщі свято 1. травня пройшло спокійно.

В **Берліні** прийшло до кровавої сутички між комуністами й гітлерівцями. Йшов правильний бій. Ранені є по обох боках. Арештували 77 демонстрантів.

У **Мінхені** демонстранти обкидали поліцію камінням. Сімох поліцаїв було ранених. Поліція вживала шабель і гум. палиць.

——o——

ПРЕМ. СЛАВЕК ЗГОЛОСИВ ДИМІСІЮ?

У звязку з конференціями в Замку та ген. інспектораті повідомляють із добре поінформованих джерел, що прем. Славек у четвер зголосив димісію кабінету. Справу полагодять після повороту президента з горішньо-шлеського свята 10-ліття повстання, себто 4. травня.

——o——

ЗМІНИ НА ПОЛЬСЬКИХ ДИПЛ. СТАНИЦЯХ.

У політ. колах впевняють, що після сесії Ліґи Націй наступлять зміни на становищах польських амбасадорів у Парижі, Льондоні та Римі, в посольствах у Відні, Будапешті й Талліні. Між кандидатами на ті становища називають деяких теп. міністрів і сойм. послів, людей, що досі не працювали в дипльоматії.

——o——

МІЖНАРОДНІ ДУЖАННЯ У ЛЬВОВІ.

У пятницю в боротьбі зі Штекером Пошоф виявляв перевагу сил, усеж таки Штекер у 34 хв. кинув Пошофа на лопатки, Яґо в 23 хв. поборов Ст. Марса, Кляй у 25 хв. поборов Вайнуру, перекинувши його, Мартинов у 24 хв. поборов Стібора.

У суботу рішаючі змагання: Штекер-Ферінґер, Ст.-Марс-Кляй, Яґо-Судаков, Пошоф-Мартинов і боксерський метч рішаючий аж до нокавту Вайнура-Надь.

——o——

НОВИНКИ

— **Телеф. 2-11. Піскова 22. „Власна Хата". Фотограф Лев Янушевич.**

— **Мистецький Гурток** при Т-ві Студентів Львівської Політехніки „**Основа**" уладжує **І. виставку шкільних праць** своїх членів від 3—10. травня включно, в авлі Академічного Дому вул. Супінського 21. Виставка відчинена від год. 10. рано до 6. веч. 1956 1-3

— **Ревізії й арештування у Львові.** 30. квітня львівська поліція перевела ревізію в мешканні редактора „Шляхів" Антона Крушельницького та в льокалі редакції. Забрала ріжні папері. — Крім того перевела поліція ревізію в Н. Кшика й там забрала якісь матеріяли. Опісля переводили ревізію в друкарнях Наук. Т-ва ім. Шевченка, Ґоявічинського, „Малопольській", в редакціях „Сили", „Нової Землі", в льокалі „Сельробу". Арештували Теод. Наманюка й П. Курня. — У Старім Самборі на зал. стації поліція арештувала учня 6. ґімн. кл. Мирона Шмердяка. Польські джерела твердять, будьто би він віз пакет комуністичних летючок. Тіж самі джерела повідомляють, що в Старосамбірщині арештували на днях 40 осіб за „комуністичну діяльність".

— **Як на почті шанують права української мови.** Одна наша установа у Львові вислала до одного зі своїх членів переписний листок, адресований в українській мові з зазначенням місцевости в польській мові. Лист почта завернула, а на листку уміщено таку дописку: „Пісаць по польску адрес". Дописка двічі підчеркнена червоним і синім олівцем, очевидно на те, щоб її добре затямити. Чомуж воно так, коли приписи виразно кажуть, що адресувати листи можна і по українськи, себто кирилицею, а тільки назва місцевости має бути виписана в польській мові? (Цей завернений почтою переписний листок є в нашому посіданні).

— **Свято Матери у Львові.** Комітет Свята Матери при Союзі Українок у Львові влаштовує це Свято дня 10. травня ц. р. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в год. 12. вполудне. У святі беруть участь діти з Української Захоронки і шкільна молодь львівських народніх і середніх шкіл. Інсценізації живого образу та декорації сцени піднявся артист-маляр М. Буцманюк. Точна програма на афішах.

— **У момент надмірного поденервування.** Надмірно поденервувався головний редактор „Нової Зорі" при читанні нашої статті в 94. числі „Діла" п. н. „Новозорянські крутійства". І в такому стані, тобто в найбільшому поденервуванні написав про цю статтю більшу новинку в 31. числі „Нової Зорі". З тексту новинки наглядно видно, що поденервування автора було в момент її писання таке небувале, що поставило його поза межу відповідальности за свої вчинки і думки. Приймаючи на увагу такий психічний момент автора, ми відмовляємо собі приємности входити в розгляд „змісту" новинки. Там змішана брехня з клеветою, витвори хоробливої уяви з теоріями про травлення і т. д. Загально по прочитанні новинки меться враження, що її автор крім якоїсь органічної недуги переживає ще й якісь поважні психічні терпіння, що мабуть і спроваджують на нього від часу до часу моменти невідповідальности. Одначе не зважаючи на все сказане, ми не відмовляємося на будуче зовсім від дискусії з новозорянським полемістом на сторінках „Діла", якщо його полемічні статті будуть робити враження нормальних.

— **Поміч для безробітних у Львові.** На останнім засіданні Громадського Комітету Помочі для Безробітних у Львові 29. квітня постановлено продовжувати діяльність цього Комітету до кінця травня. Сконстантовано, що безробіття у Львові помалу зменшується і тому фреквенція безробітних у безплатних кухнях щораз менша. Але поміч безробітним всеж є конечна і тому необхідні є жертви. На Персенківці злiквідовано опіку над старшими дітьми, але на Замарстинові голодує досі 71 дітей шкільного віку і 23 немовлят, яким потрібна підмога. Воєвідство асиґнувало для безробітних нову суму 12.000 золотих. Комітет далі надіється жертв і підтримки громадянства.

— **Українські пісні у львівському радіо.** В четвер 30. м. м. відспівав цілу низку пісень у львівському радіо проф. Орленко-Прокопович (год. 17.45—18.30). Співав він пісні Ярославенка (три), Ніжанковського („О не забудь" і „Верніться, сни мої прекрасні") і Лопатинського („Журба" і „Як я був молодий"). Акомпаніював п. Серединський. Підбір пісень і їх виконання не лишали нічого до бажання. Передача українських сольоспівів була виразна, голос проф. Орленка звучав дуже добре.

— **Обікрали касу філії української ґімназії.** В ночі 30. квітня злодії вломилися до будинку Нар. Дому у Львові та розбили касу філії української ґімназії. Забрали готівку й деякі папері.

— **Залізнича катастрофа на Підзамчі.** На Підзамчі віхала пробна льокомотива з гол. двірця на товаровий поїзд, що відїздив до Сапіжанки. Паровіз відбило та викинуло зі шин. Машиніст і паляч вискочили в пору. Льокомотива тов. поїзду ушкоджена також, один машиніст легко ранений.

— **Перетяли телефонічні дроти.** Польські джерела повідомляють із Борислава, що в ночі 30. квітня невідомі люди перетяли телефонічні дроти на шляху Борислав-Трускавець у лісі біля церкви св. Миколая.

— **І Бережани не без гріха.** Бережанська поліція викрила тайний дім розпусти, який був власністю Михаліни Мазуркевич і її дочки Юльці. Слідство виказало, що скромні бережанські кавалери бавились в тім домі не гірше як великоміські, а пані Мазуркевич просто торгувала живим товаром і заробляла поважні суми. Мазуркевичеву і її донечку арештовано.

— **Підпалили залізничий міст.** Між стаціями Малкиня-Седльци підпалив хтось один деревяний стовп залізничого моста. Пожежа вибухла саме як переїздив особовий поїзд. Вогонь угасили, одначе стовп цей згорів зовсім. У мості повстала діра на 10 м. Комунікація відбувається окружною дорогою.

— **Самовбивство вязня.** У варшавській вязниці підрізав собі ножем горло і вискочив через вікно Мечислав Кайданяк. 29-літний шлюсар

якого арештували за те, що на вулиці побив свою дівчину. Чому цей вязень, якому грозило заледви пару днів арешту рішився на такий крок, не знати.

— **Розстріляли дезертира.** У Вильні військовий суд засудив улана Станислава Макоша за дезерцію і за задушення дитини підчас рабунку на кару смерти. Дня 30. квітня ц. р. Макоша розстріляли на подвірю військового суду.

— **Замкнули дві школи у Вильні.** З Вильна прийшли відомости, що тамошна влада замкнула 2 жидівські школи тому, що там ширилась комуністична агітація і школи змінились в комуністичні ячейки.

— **Вбивниця перед краківським судом.** М. Гендльова, жінка поручника, любила свого чоловіка і він любив її. Але згодом поручник Гендель полюбив розвідку Лясковську і зраджував жінку. Жінка кілька разів просила Лясковську залишити її чоловіка в спокою, а коли це не помогло, Гендльова побачивши суперницю на любовній стрічі з чоловіком, стрілила до неї і вбила. Дня 30. квітня краківський суд засудив Гендльову на 6 місяців вязниці.

— **Скажений кіт.** У Великих Гайдуках під Катовицями сказився кіт, який кинувся на сплячу жінку Гайнову та погриз їй груди. На крик жінки збудився її син, а тоді скажений кіт кинувся на нього і погриз його в ногу. Вкінці кота забили, а покусані дві особи відвезли до лічниці.

—**Сензаційна книжка про Міцкевича.** Марія Чапська видала в Парижі по французьки книжку „Життя Міцкевича", в якій на підставі документів змалювала життя найбільшого польського поета з дуже реалістичного боку. Авторка здирає ореол з голови Міцкевича і представляє його таким, яким він був у буденнім житті. В освітленні Чапської Міцкевич являється як самолюбива, дрібничкова, слаба духом людина, яка підчас повстання в Польщі сама дбає тільки про себе, про свій спокій, вигоду, гроші і про жінок. Крім того Міцкевич представлений як людина жорстока супроти родини і крайне немила й недбала в житті.

— **Президент катальонської республики.** Як відомо, після революції в Еспанії, Катальонія проголосила себе федеративною републикою, а її президентом став полк. Масія. Нинішній президент Катальонії довгий час організував тайні товариства катальонців, приготовляючи повстання проти Еспанії. Колиж ці організації зрадив поліції італійський провокатор Річчіоті Гарібальді, полковник Масія втік до Бельгії, де перебував як емігрант. Відтак він виїхав до Америки, де збирав фонди для боротьби з еспанською монархією та агітував серед катальонців в Америці. Стужений за вітчиною, Масія потайки вернув нелегально до Барсельони, але еспанська поліція арештувала його й примусила втікати до Франції. По вибуху революції в Еспанії полк. Масія вже вернув до Катальонії як національний герой, а катальонці вибрали його президентом молодої республики

З театру.

МАЛИЙ ТЕАТР: „БРЕХНЯ", песа на 3 дії *Верней.*

Перша брехня в цій песі — заголовок. Песа зветься в оригіналі „Пан Лямбертіє" а грали її у Львові з успіхом два роки тому. Але брехня це невинна. Навіть ті, що бачили її вже раз, не нудьгували, приглядаючися зовсім новій інтерпретації варшавських артистів.

Це свого роду архитвір драматичної техніки. Дві соби на 3 дії! Перед винаходом телефону така песа була би лишилася тільки діяльогом як лотеппі одноактні штуки Мюссета. Тут телефон заступає кількох осіб, що ось-ось можуть увійти на сцену.

Чад жаги, перші заздрощі, докори, покаяння, оклики обурення в хвилини зневіри — все це викрешує боротьба двох осіб за своє щастя. Мимохіть робиш порівнання із „Брехнею" Винниченка або „Заздрощами" Арцибашева. Ріжниця в нюансах: як люди ріжної вражливости рішають ті самі проблеми. Славяни розрізують ґордіський вузол сокарою, французи шукають тисячних способів, як його розплутати.

Волерко та Медведевська така прегарна пара, що аж шкода стає, коли вони розстаються.

ж. д.

З кіна.

КІНО „ЛЕВ": „*МАРОККО*".

Це перша американська фільма з німецькою артисткою Марленою Дітріх, яку „пірвали" до Голівуду з Берліна після її величезного успіху у „Блакитному метелику" з Емілем Яннінґсом. Фільма справді величава — не сюжетом, який не далеко відбігає від банального трафарету кабаретово-жовнярського роману, прикрашеного екзотичного декорацією, а режисерією, виставкою і грою артистів, які разом створили цілість, яка може глядача захопити і схвилювати. Найкращим доказом цього, що ця фільма йде місяцями у великих кінах европейських столиць при виповненій салі та спонукує дошукуватись у неї глибшого змісту, поважніших проблем, ніж їх навіть дійсно фільма має. Це вже спеціяльна заслуга артистів. Марлена Дітріх — найбільш небезпечна, як кажуть, „суперниця Ґрети Ґарбо", вміє по мистецьки вязати моменти наївної легкодушности, розпучливої розвуzданости і чистого глибокого почування. Адольф Менжу виступає цим разом у ролі благородного опікуна, зате першорядним „амантом" є Ґері Купер, „стовідсотковий мущина", чудовий тип рядовика з Чужинецької Леґії, що кервавиться по піскових і скалистих пустелях Марокка. З фільми віє чаром і жахом тієї таємної країни.

З судової салі.

Льокальна візія львівського суду в Сеньківцях.

Дня 30. квітня виїхав трибунал львівського суду разом з оборонцем д-ром Глушкевичем і підсудним П. Гнідецем спеціяльним поїздом до Сеньковець, пов. Рава Руська, для переведення льокальної візії на місці вбивства Юрка Задорожного. Ціле село вийшло напроти комісії львівського трибуналу. Насамперед переведено візію в хаті гром. секретаря Заугольного, в якій упав від кулі Задорожний. Прокуратор Мостовський казав підсудному Павлові Гнідецеві сісти на лаві, на якій сидів убитий Задорожний, а Заугольний поклався на землю так, як лежав підчас вбивства Задорожного, щоби трибунал міг зясувати собі ситуацію в хвилині виконання злочину. Відтак Павла Гнідеця виведели на подвіря, і він поклав кріс на паркан так, як підчас стріляння до Задорожного. Після того переслухано на місці свідка Андрія Шведа, який начебто підчас убивства бачив Павла Гнідеця на подвірю Задорожного. Його зізнання дуже протирічиві і неясні. Переслухано також свідків Анну Прилипець, яка чула, що покійний Михайло Гнідець говорив, що його брат Павло не вбив Задорожного. Те саме зізнала Анна Кілинська, Анна Гніда, Юлія Іванюра та Гриць Задорожний.

Обвинувачений Павло Гнідець користаючи з льокальної візії привитався зі своїми дітьми. Чотиролітня дочка Гнідеця побачивши батька серед поліції і членів трибуналу розплакалась голосно, потім кинулась батькові на шию і вицілувала його. Павло Гнідець також розплакався, побачивши по довгих місяцях вязниці свою донечку. Жінка Павла Гнідеця підчас його побуту у вязниці померла, лишаючи на ласку родини 4 дітей. Ці діти бачили всі члени трибуналу.

За зневагу польського орла.

В окружному суді в Тернополі відбулася дня 27. квітня 1931 р. карна розправа проти бувших абітурієнтів з 1929 р. тернопільської української гімназії: 1) Артима Лутового, студ. прав в Кракові, 2) Еразма Мирона Дзюбінського з Панасівки, пов. Зборів, 3) артиста-маляря Романа Турина з Тернополя і 4) Моріца Голендра, фотографа в Тернополі, обвинувачених у тім, що в літі 1929 р. в Тернополі уживали державного орла зглядно знаку, що міг робити враження державного орла, в спосіб зневажливий для Річипосполитої. Повищим вчинком допустилися обвинувачені провини зі статті 22. розпорядку президента з 13. грудня 1927 р. В. З. ч. 115 поз. 930 про уживання державного гербу і державних прапорів. Розправу провадив: суддя Мешковський, обвинувачував віцепрокуратор Смульський, боронили адвокати: пос. д-р Ст. Баран (обвинувачених Лутового, Дзюбінського і Турина) і д-р Паріллє (обв. Голендра).

Справа така: При кінці шк. року 1928/29 перед матурою абітурієнти VIII. кл. державної української гімназії в Тернополі Луговий і Дзюбінський замовили в артиста-маляря Турина в Тернополі декорацію до традиційного студентського табльо (фотоґрафічні знимки учнів і учителів) після предложеного йому рисунку. Були це алеґоричні рисунки, з лівого боку дівчина в народній українській ноші зі закутими в кайдани руками. На її плечах сиділа велика біла хижа птиця з крилами спущеними вниз, що дзюбом виравє серце дівчині. Під нею напис: Тернопіль 1929. З правого боку є запорожець з витягненою вперед шаблею, а під ним підпис: Київ 1939. На горі звичайний напис: абітурієнти української гімназії в Тернополі, а в середині розміщені поодинокі фотоґрафії учнів і учителів. Алеґоричні фіґури не роблять ніякого мистецького враження і їх Турин не хотів малювати, радячи дати звичайний орнамент, але остаточно вволив волю учнів і намалював алеґоричні фіґури після даного йому взірця, з чого відтак зробив знимки фотограф Голендер.

З нагоди пацифікаційних ревізій знайдено в одного з абітурієнтів ориґінал згаданого табльо, котре поліція заквестіонувала і добачуючися в алеґоричному орлі (властиво супі) подібности до польського державного орла, арештувала згаданих вище абітурієнтів і віддала справу прокуратурі. Проти арештованих ведено зразу слідство за відомий у нас злочин заворушення публичного спокою з § 65 к. з., а остаточно обвинувачено їх, як рівнож маляра і фотографа за провину зневаги польського державного орла з 22 статті наведеного вище розпорядку, караної після цеї статті арештом від одного місяця до двох літ.

Обвинувачені студенти на розправі боронилися тим, що дівчина представляє алеґорію України в неволі, а хижу птицю взято з поеми Шевченка „Кавказ", котра щоденно рвала тіло Прометея, але мимо цього не могла його убити. Алеґорія відноситься передовсім до сучасних відносин на Наддніпрянській Україні, а абітурієнти як національно свідомі українці і рішучі противники більшовицького поневолення, бажають визволення України з більшовицького ярма та сподіються, що в міжчасі буде вона вільна і тому перший свій товариський зїзд в десять літ по матурі визначили в Києві в 1939 р., на що вказує напис і дата під запорожцем.

Розправа трівала двічі по кілька годин, а в часі кількагодинного переслухання обвинуваченого Лугового приходило до кількакратних контроверзій між прокуратором і оборонцем д-ром Бараном. Вкінці суд видав присуд, засуджуючий всіх 4-ох обвинувачених за зневагу польського державного орла (стаття 22 наведеного розпорядку) на кару по три тижні острого арешту без завішення, не зважаючи на те, що ніхто з обвинувачених досі не був караний.

Проти присуду оборона заложила апеляцію і справа мнимої зневаги польського державного орла знайде невдовзі своє закінчення перед апеляційним судом у Львові.

СПОРТ

Україна-Поґонь (Стрий).

Змагання цих дружин за мистецтво А-кляси відбудуться в неділю 3. ц. м. в Стрию у парку Йордана. Початок: год. 4. попол. Хто з львовян бажає взяти участь в екскурсії до Стрия, нехай зголоситься в домівці „України" (Підвалля 9, І. пов.) в суботу 2. ц. м. в год. 7.30 веч. Виїзд зі Львова до Стрия з гол. двірця в неділю рано, год. 6.45 рано.

Недільні змагання.

В цю неділю грають такі ліґові дружини: Поґонь-Висла у Львові (год. 4.30 попол.), Леґія-Лехія у Варшаві, Гарбарня-Краковія у Кракові, Варта-ЛКС. в Познані і Рух-Польонія у Вел. Гайдуках.

В рямках мистецтв львівської А-кляси змагаються: Гасмонея-Світезь, Польонія-Сокіл II. в Перемишлі, Ревера-Ресовія у Станиславові і Чорні І. Б-Поґонь І. Б. — Змагання Ревера-Ресовія, як довідуємося, не відбудуться, бо Ресовія з недостачі фондів не приїде до Станиславова і тимсамим віддає два пункти Ревері. А що Ревера має всі дані дістати ще 2 пункти за програний меч з Польонією (бо Польонія вставила незголошеного грача), то станиславівська дружина легким способом може найтися на чоловім місці табелі.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 2. травня, година 3·00 попол. „Кордіян"; година 7·30 веч. „Жидівка", опера, виступ М. Голинського.

Неділя 3 травня, година 3·30 попол. „Пташник з Тиролю"; година 7·30 веч. „Страшний Двір".

Понеділок 4. травня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Субота 2. травня, година 7·30 веч. „Гедда Габлер".

Неділя 3. травня, година 7·30 веч. „Гедда Габлер".

Понеділок 4. травня, година 7·30 веч. „Гедда Габлер".

Малий Міський Театр:

Субота 2. травня, година 7·30 веч. „Брехня".

Неділя 3. травня, година 3·30 попол. „Інтерес з Америкою"; година 7·30 веч. „Брехня".

Понеділок 4. травня театр нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Жінка, що сміється" (Батицька).

КАСІНО: Веселий звуковий тиждень Метро-Голдвин Маєр.

КОЛЬОСЕИ: „Тайна лімузини" (Гарі Піль).

ЛЕВ: Звукова фільма „Мароко".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „В погоні за мільонами" (Люціяно Альбертіні). „Дядько з Собачої Вулиці".

ОАЗА: Звукова фільма: „В путах бреxні" (Еміль Яннінгс).

ПАЛЯС: Звукова фільма „Хаджі Мурат", на основі Л. Толстого (Ів. Мозжухин, Ліль Даговер, Беті Аман).

ПАН: Звукова фільма: „Поручник Арман" (Рам. Новаро).

ПАСАЖ: „Один проти всіх" (Карльо Альдіні) Додаток.

ПРОМІНЬ: „Князь Орлов".

ФАТАМОРГАНА: „Нові Тарзанові пригоди".

ХИМЕРА: Звуковий додаток „Фігурки з саської порцеляни" та комедія німої епохи „Подружжя на злість" (Бастер Кітон).

СТИЛЕВЕ: „Нові Тарзанові пригоди".

УТІХА: „Ночі безсонні, ночі шалені" (Ів. Петрович, Ліль Даговер). „Життя зачинається завтра" (Бенкрофт).

Програма радіо.

Субота 3. травня 1931.

Варшава (1411,8) 18·30 Популярний концерт. **Берлін** (419) 16·15 Концерт з Липська. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 19·05 Дута орхестра. **Відень** (516,4) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 15·00 Етнографічний концерт.

Неділя 3. травня 1931.

Варшава (1411,8) 10·15 Богослуження з Кракова. **Букарешт** (394,2) 11·45 Релігійний хор. **Берлін** (419) 8·55 Богослуження. **Стокгольм** (435,4) 18·00 Богослуження. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 8·30 Органова музика. **Відень** (516,4) 15·30 Капеля Досталя. **Будапешт** (550,5) 16·00 Мадярські пісні. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 13·30 Органи.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота 2. травня 1931.

14·15 Трансмісія з Варшави. 15·50 Трансмісія з Варшави. 16·15 Грамофонові платти. 17·00 Богослуження з Вильна. 18·00 Трансмісія з Варшави. 20·30 Трансмісія з Варшави: Концерт. 22·15 Шопенівський концерт. 23·00—24·00 Трансмісія з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Укр. Театр" у Львові — Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Коломия:
4. V. „Чесна Сузанна".
5. V. „Хмара".

Надвірна:
6. V. „Чесна Сузанна".
7. V. „Жінка, що вбила".
8. V. „Життя Парижа".
9. V. „Ревія".
10. V. „Хмара".

Звичайні Загальні Збори Кружка Р. Ш. ім. М. Шашкевича відбудуться дня 10. травня ц. р. в годині 5 пополудні при вул. Театинській ч. 10/I. На випадок неприявности відповідної скількости членів — Збори відбудуться в годині 6 при тій скількости членів, які будуть на салі і будуть правосильні. — **Старшина Кружка.**

Подяка. Отсим складаю щиру й горячу подяку Вп. Меценасові Д-рові І. Мартинюкові в Мединичах, Вп. Д-рові І. Лазорові в Мединичах, та Вп. Д-рові Ст. Витвицькому в Дрогобичі, за безінтересовну, щиру та успішну оборону в політичному процесі проти мене 17. лютого, 4. березня і 19. березня 1931 р. — **Іван Белз.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

„ДОМАШНЄ ОГНИЩЕ" ч. 2. вже в розпродажі. 1941 3—3

ОКАЗІЙНО! Машини „Singera" ремісничі і домашні. Складниця: Пілсудського 8. тел. 93—11. Догідні сплати! 1734 7-10

КОНЦЕСІОНОВАНЕ БЮРО КУПНА і продажі нерухомостей у Станиславові, вул. Голуховського 22. II. пов. тел. 27. посередничить у купні і продажі домів, камениць, віль, парцель будівляних, у винаймі мешкань і пансіонів у Станиславові, Делятині, Дорі, Яремчі, Микуличині, Ворохті. 1900 2—6

КОСІВ ад Коломия: Пансіон Вікторія — побіч заведення Д-ра Тарнавського поручає соняшні кімнати з добірним харчем. — Великий огород. Швайцарське підсоння. Ціни знижені. 1928 2—6

ДІМ мурований в Кривчицях зараз за Личаківським парком, в обсягу Львова з огородом на продаж. Відомість Львів, Пекарська 49. I. пов. 1943 2-3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1538

КУПЛЮ мале господарство під Львовом або Перемишлем в околиці сухій, лісистій 1—3 моргів доброї ріллі з хатою, 4—6 кімнати у доброму стані з господарськими будинками і городом, найрадше все в одним куснї (хутір, може бути й більший) під лісом або й в лісі. — Зголошення з описом і ціною присилати: Mikolaj Lewyćkyj w Rudce, poczta Radłów, powiat Tarnów. 1936 3—3

КОНЦИПІЄНТ, зі судовою практикою, здібний, частинно обізнаний з веденням канцелярії, пише на машині, шукає місця у адвоката. Зголошення слати: адвокат А. Кипицкевич, Глиняни.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛЬОГ
Д-р О. Чайковська-Ляхова
ЛЬВІВ, ЛЬВА САПІГИ 9. II п.
орд. 8—12, 14—18. в нед. і св. 10—12.
1478 22—?

ОПЕРАТОР
Д-р Д. САССОВЕР
ординує в недугах хірургічних. Лікування жилаків. 1953 1-30
ЛЬВІВ, КОЛЛОНТАЯ 7. Тел. 38—51

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5. в неділі від 9—1. **Львів, Ясинка 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1032 **Лічення жилаків.** 62—?

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п. Телеф. 65—73.
Приймає від 9—13 і 15—18, в неділі і свята за попереднім замовленням.
Виконує всі праці, що входять в обсяг новочасної дентистики. Полекші в сплатах.
1958 1-5

Присилайте передплату!

Мущини! Нові сили Польський пат. ч. 11132
дає одиноко революційний опатентований у багато культурних краях апарат „Ч. 111"
Наукову брошуру незвичайно інтересну, що має дисертації і опінії богато поважних повагу лікарської науки висилаємо дискретно і безплатно.
Адресувати: **„INVENTUS"**
Торговельне Бюро — Львів, Ягайлонська 20. скр. почт. 70.

ГРЕБЕНІВ. Священичий пансіон „Земелин" поручає соняшні кімнати з бальконами. Прегарні види на долину ріки Опору. Добірний і смачний харч. — Поміркованіціни. — **Отворення 20. мая.** 1950 1—12

ВСІЛЯКІ ПОЛОТНА ФАБРИКИ
Братя Чечовічка в Андрихові
продає детайлічно
М. ЕВАЛЬД, Львів,
1957 **СОБІСЬКОГО 5.** 1—6

IV. Загальні Збори
Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові,
відбудуться в суботу, дня 16. травня 1931 р. в год. 6. вечором у льокалі тов. „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського ч. 22/I. поверх.

Порядок нарад:

1) Відкриття Зборів. 2) Принятгя протоколу попередніх Зборів. 3) Секретарський звіт. 4) Касовий звіт. 5) Звіт Ревізійної Комісії й абсолюторія уступаючій Головній Раді. 6) Вибір Голови Товариства. 9 членів Головної Ради і 3 заступників. 7) Вибір трьох членів Ревізійної Комісії. 8) Внески й запити. До участи в Загальних Зборах проситься, почесних Членів — Членів опікунів, — звичайних Членів та відпоручників Філій.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ:
Д-р Павло Кривуцький, голова.
Олександер Карпінський, секретар.
1949 1—2

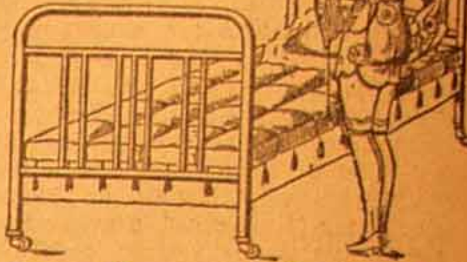
Загальні Збори
Філії „Просвіти" в Тернополі
відбудуться
дня 14. травня 1931 р. в год. 10. перед пол. в салі „Міщанського Братства" зі звичайним порядком дня.
По зборах в 1. по пол. відбудеться заходом Осв.-культ. Товариств у Тернополі
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
для вшанування 60-ліття уродин Василя Стефаника.
Точна програма Свята в афішах.

ВЕСНЯНКИ - ЖОВТІ ПЛЯМИ - ОПАЛЕННЯ
усуває під гарантією. — антикаря Івана Гадебуша
„Акселя — крем"
1 слоїк 2·50 — більший 4·50 зл. — до того мило „Акселя" — 1 шт. — 1·25 зол.
I. ГАДЕБУШ — ПОЗНАНЬ, вул. Нова 7.
1893 4—6

ЧЕРЧЕ. Управа Пансіону „Роксоляна" виддержавить на сезон три крамниці: Фризієрня, галянтерійну і молочарню. — Близчі пояснення до 10. травня канцелярія Д-ра Шевчука, Львів, Гродзицьких 2. Від 10. травня Управа Пансіону „Роксоляна", Черче, п. Рогатин. 1929 4—10

Позір! Позір!
За 2· — зол.
приймаю до перерібки жіночі та мужеські капелюхи на найновіщі фасони.
ШАПІРА, Львів, Ринок, ч. 17. Тел. 15-47.
1649 9—?

МЕБЛІ ЗАЛІЗНІ та МЕТАЛЕВІ як також санаторійні урядження — найкорисніше купувати просимо у фабриці

Осип Процко і Син, Львів,
вул. Миколая 23. тел. 87—09.
1948 **(Ріг Зиблнкевича)** 1—10

З приводу редукції платні на 15%
знизили ми з днем 1. травня ціни МЕБЛІВ всілякого рода на 15%.
Продаємо такі кожному без винятку на рати від 5 зол. почавши.
Меблевий дім „Silesia" Львів, Браєрівська 3. Тел. 85-92, 31-69.
1901 2-10

НЕДУГА ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є невблаганна і щорічно скошує мільони людей без ріжниці полу, віку та стану. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, вперrого та томлячого кашлю і т. п. дають лікарі „BALSAM THIOCOLAN-AGE" Гонсецького, що влекшує виділювання флегми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживати за порадою лікаря. Продають аптики.

ЧЕРЧЕ. Найгарніший Пансіон **„РОКСОЛЯНА".**
Соняшні кімнати з бальконами і обстановкою згідно з новочасними вимогами. Біля купелевого заведення і мінеральних джерел. Здоровий і вибагливий дієтичний харч. — Гостям раді!
Цілковите денне удержання 6—8 зол. Зголошення до 10. травня канцелярія Д-ра Шевчука, Гродзіцких 2. тел. 76—19. Від 10. травня управа Пансіону „Роксоляна", Черче, п. Рогатин. 1920 3—?

КІНО ч. 9. вже в розпродажі.
Цікавий зміст! Купуйте — читайте! Адреса: „КІНО", Львів, вул. Бляхарська 8/I. 2—3

ЛІЖКА металеві
ВІЗКИ дитячі
поручає дешево
фабричний склад
М. Волковиські
Львів, Коперника 5. Тел. 95-97.
Великий вибір ДОГІДНІ УМОВИНИ